

Stockholm 2016-06-02

Miljö- och energidepartementet
Klimatenheten

Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt klimatmål. DNr: M2016/0073/KI

SPBI har fått rubricerade remiss för synpunkter och lämnar följande synpunkter:

Sammanfattning

Utredningen har höga ambitioner och visar med kurvor över scenarier om att man når en 85% reduktion av växthusgaser år 2045 jämfört med 1990.

Miljömålsberedningen har i delbetänkandet inte redovisat de konkreta åtgärderna som krävs för att nå målet. Utredningen har en vision och en idé hur man skall nå den. I många fall förutsätts teknikgenombrott som är helt nödvändiga för att nå målen. SPBI kan därför inte kommentera möjligheterna att nå målen då det inte finns konkreta uppgifter om vad som krävs för att nå dit. Man kan dock konstatera att Sverige genom att sätta ett mål som kraftigt avviker från vår omvärld behöver hålla bevakning på vilka konsekvenser det får för Sveriges konkurrenskraft och välfärd.

Utredningen skall lämna sitt slutbetänkande i juni 2016 och sannolikt finns de konkreta åtgärderna som behövs för att nå målen då beskrivna och kvantifierade. SPBI återkommer då med synpunkter på de förslagen.

SPBI anser att det är positivt att målen skall nås på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och i bred dialog med berörda aktörer. Att Sverige ska bli den första klimatneutrala välfärdsstaten är väl formulerat då sätter fingret på en ekonomisk utmaning. Det är dock svårt att förstå vad de samhällsekonomiska konsekvenserna är då det inte beskrivs vilka konkreta åtgärder som krävs för att nå målet.

En stor del av utmaningarna berör transportsektorn och SPBI kan konstatera att man väljer att inte inkludera den expertis som finns inom vår bransch i utredningen. Inte heller har representanter från fordonsindustrin ingått som sakkunniga i utredningen.

Klimatlag

Förslaget till klimatlag i

§2 Regeringen skall bedriva ett klimatpolitiskt arbete som syftar till att förhindra farlig störning i klimatsystemet. Det klimatpolitiska arbetet ska bidra till att skydda ekosystemen samt nutida och framtida generationer mot skadliga effekter av klimatförändringar”.

Då Sveriges utsläpp av klimatgaser uppgår till cirka 0,15 % av de globala utsläppen blir frågan hur man kan följa upp målsättningen och mäta regeringens klimatpolitiska arbete. Att "förhindra farlig störning i klimatsystemet" är en gränslös formulering som inte går att leva upp till. I det fall Sverige ska ha en klimatlag måste den formuleras utifrån Sveriges relation till det globala perspektivet.

Många av de möjliga åtgärder som krävs för att minska Sverige utsläpp av växthusgaser och bidra till detta arbete kräver politiska styrmedel. Sådana styrmedel omfattar ofta skattefrågor vilket är ett område som styrs av Riksdagen.

Det konstateras också i Rättsutredningen i bilaga 7 som Miljömålsberedningen beställt att:

"En lag bör inte innehålla bestämmelser som regeringen inte har möjlighet att följa, i vart fall inte utan att det samtidigt införs undantagsbestämmelser som anger under vilka förutsättningar bestämmelsen inte behöver följas. Det kan hävdas att regeringen inte har möjlighet att uppfylla en lagreglerad konkret målsättningsbestämmelse eftersom det är riksdagen och inte regeringen som i egenskap av lagstiftare beslutar om att införa konkreta styrmedel. Mot detta kan hävdas att det svenska konstitutionella systemet förutsätter att en eller flera partier kan inneha regeringsfunktionen endast så länge regeringen kan få stöd för sina förslag i riksdagen. Om det inte längre finns parlamentariskt stöd för lagen får lagen ändras eller upphävas."

Rättsutredningen pekar i sista meningen på ett konstitutionellt läge där regeringen inte har majoritet i riksdagen och därför inte har rådighet över hur riksdagen röstar i de olika frågorna som krävs för att uppfylla kraven i en klimatlag. Den parlamentariska utredningen har enats om klimatmålet men det är inte säkert att det finns lika stor enighet för åtgärder och styrmedel som krävs för att nå målet.

Åtgärderna för att nå målet kommer under många år behöva ändras, justeras mm och det är då ett läge som kräver att enighet eller majoritet finns i Riksdagen för ett sådant genomförande.

Utredningen har också slagit fast att Sverige endast kan råda över territoriella utsläpp av växthusgaser men då formuleringen i en klimatlag är gränslös och hänvisar till att skydda det globala klimatsystemet konstaterat SPBI att en svensk klimatlag inte har rådighet över de globala utsläppen.

Sammantaget anser SPBI att det är svårt att se att en klimatlag tillför något utöver det arbete som pågår inom klimatområdet i regering och riksdag idag. Klimatfrågan har redan idag ett starkt fokus på sig och SPBI bedömer att det inte behövs någon klimatlag för att sätta ytterligare fokus på frågan.

EU ETS, Handel med utsläppsrätter

I delbetänkandet föreslås att sektorer som ingår i handel med utsläppsrätter skall ingå i det nationella målet till 2045. Tilldelningen till den handlande sektorn är idag

störd av EU centralt. Syftet med EU ETS är att man skall åstadkomma minskning av växthusgasutsläppen där det kan göras till lägst kostnad. Om man nu i Sverige inför en dubbelreglering innebär det att de utsläppsrätter som blir över från Sveriges handlande sektor kan köpas av andra industrier inom den handlande sektorn inom EU. Sverige har också gjort många åtgärder och exempelvis är den svenska raffinaderiindustrin bland de mest energieffektiva i EU. Det innebär också att man redan gjort de kostnadseffektiva åtgärderna här och att nästa åtgärd blir mycket mer kostsam än att göra det på andra ställen inom EU. Många industrier är också exponerade för konkurrens med motsvarande industrier utanför EU som inte har motsvarande kostnader för koldioxidutsläpp, utsatta för s.k. koldioxidläckage. Dessa industrier som bedömts vara utsatta för koldioxidläckage har fått fri tilldelning upp till 10% effektivaste nivån enligt riktmärken för respektive sektor. Om Sverige påför ytterligare kostnader och krav på denna sektor ökar risken för ytterligare koldioxidläckage som måste adresseras.

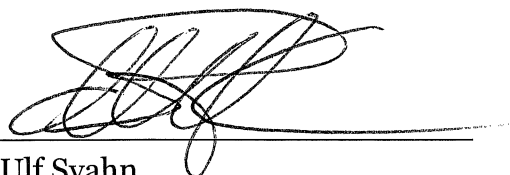
SPBI anser därför att den handlande sektorn inte skall dubbelregleras och ingå det nationella målet till 2045.

Trygg energiförsörjning

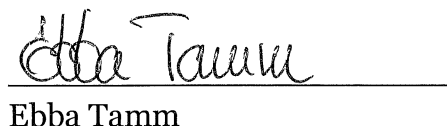
En aspekt som ofta glöms bort är samhällets behov av trygg energiförsörjning i lägen av kris. Idag finns det beredskapslagerkrav enligt ett EU direktiv 2009/119/EG vilket betyder att aktörerna på marknaden skall hålla 90 dagars lager. Utöver dessa lager finns också betydande volymer hos exempelvis sjukhus, offentliga myndigheter, kraftverk, m.m. för att driva reservkraftverk. Många biodrivmedel lämpar sig inte för långtidslagring och därför bör man se över hur man säkerställer samhällets behov av energi vid ett läge då man har en fossolfri transportsektor.

Sjunkande volymer/Regionala försörjningssystem

En framgångsrik energieffektivisering av fordon och i kombination med diversifiering av fler olika drivmedel/biodrivmedel kommer att göra det ännu svårare att få lönsamhet i försäljningsställen för drivmedel framförallt i glesbygd. SPBI anser att man måste adressera problemet med att distribuera flera olika typer av drivmedel med minskande volymer och anser att denna fråga måste beaktas bl.a. ur ett försörjningsperspektiv framför allt i glesbygd. Frågan uppmärksammades i FFF utredningen men det föreslogs ingen åtgärd för detta.

Ulf Svahn

Ebba Tamm